

LA TURIA TE PONE VERDE

SIS PASSEJADES DE PRIMAVERA PEL PAÍS VALENCIÀ 1/PELS VOLTANTS DE LES SALINES I EL SANTUARI DE LAS VIRTUDES DE VILLENA

Baixe del tren a Villena entre boires matineres de primavera d'estiu. M'emociona començar a pedalejar en direcció a ponent, per allà on el parlar valencià es dissol entre terres de cultura castellana. Fa frescor, però... Villena ben bé podria ser una mena de Sibèria valenciana, ja que fot molt de fred a l'hivern, molt. Una gelor que li aporta a estes planes endorreiques una duresa extrema entre amplis horitzons esguitats de taques salines. Paisatges, per tant, oberts i solitaris que fan les delícies dels viatgers amants de moments de silencis i nits màgiques.

Pur plaer emprar l'actual Via Verda del ferrocarril que unia Villena amb Cieza a Murcia. El passeig per aquesta plataforma de ferrocarril condicionada com a viari no motoritzat, em permet deixar enrere la ciutat de Villena sense patir el perill del trànsit a motor desconsiderat. Abans, però, la curiositat viatgera em porta a fer una ullada al més rellevant del patrimoni cultural de la ciutat de Villena, capital indiscutible de la comarca de l'Alt Vinalopó. Em deixe sorprendre una vegada més pel seu contundent castell d'origen àrab, transformat posteriorment al llarg dels segles i restaurat el segle XX de manera exemplar. En baixar del castell m'aprobe a l'església de Santiago i el Museu Arqueològic Municipal, amb el seu Tresor de Villena; un enlluernador conjunt de seixanta-sis peces, la majoria d'elles d'or, entre les quals destaquen braçalets, bols i flascons. Pura meravella.

Ara sí, deixe la ciutat mitjançant la Via Verda. A dreta i esquerra podem veure edificis d'elegants cases de camp modernistes edificades per una burgesia terratinent. Estes cases varen ser edificades quan la terra deixava rendes derivades dels conreus dels cereals i la ramaderia. Hui, moltes d'elles mostren un estat d'abandonament indigne, i poques són les restaurades pels hereus. Entre totes elles m'aprobe, a l'esquerra de la Via Verda, a la casa Miramontes. No és la més espectacular de la zona, però em té reservades algunes agradables sorpreses entre antigues basses de sal i pròxima a un turó amb elegants pins. La casa principal i altres edificis annexos es troben envoltats per 15 hectàrees de propietats on l'agricultura de secà és hui una quimera econòmica. La casa Miramontes mira a les salines de Penalva i als artificiosos i originals monticles que emmagatzemen eixa mateixa sal. Pels voltants de la casa Miramontes els seus propietaris (Alfonso i Isabel Arenes), han dissenyat un itinerari d'uns dos quilòmetres que permeten recórrer a peu el més rellevant d'una microreserva de flora. La casa Miramontes data de 1899. Una edificació manada construir pel senyor Juan Chaumel, xantre de la catedral de Toledo i Confessor Reial en Palau, fet que descobreix el per què de la capella a la dreta de la casa ara convertida en arxiu, que conserva els llibres de l'època del canonge. Una pena que durant la guerra civil este conjunt arquitectònic quedara sense el seu campanar. La casa és hui un hostatge rural sens grans luxes en

mantenir les formes i instal·lacions originals. Alfonso i Isabel han tingut la delicadesa de preservar els seus taulellets, la seua bancada original, la seua cuina de llenya... I dalt el saló-menjador, que abans era l'estada principal del canonge. La casa Miramontes oferix un espai arquitectònic inalterat des de fa més d'un segle al mig de paisatges rurals tradicionals impagables. Un luxe.

Deixe enrere la casa Miramontes i faig camí en direcció a les salines de Penalva. Allí recabe informació i puc descobrir que els depòsits de sal que nodreixen de salmorra les basses de les salines actuals tenen origen marí, amb una composició en sals de l'aigua semblant a la de l'aigua de mar, però deu vegades més concentrada. Les poblacions de microorganismes que colonitzen la salmorra de les salines de Villena són halòfils que donen lloc a una pigmentació que dóna a les basses de les salines un color rogenc a l'estiu.

També em meravella la flora associada a aquestes salines amb plantes que han evolucionat fins adaptar-se per a poder sobreviure en un sòl amb elevades concentracions de sal. Aquestes espècies vegetals pràcticament expulsen la sal a través de les seues fulles. El saladar de Penalva ha estat declarat com un habitat d'Interés Comunitari, al context del qual es va crear la microreserva de flora de la casa Miramonte que acabe de visitar.

I entre piràmides de sal, bases d'aigua i conreus d'horta en regadiu (la pastanaga de Villena actualment té fama, una pena que no siga tota ella conreada en ecològic, però temps al temps), arribe fins al santuari de las Virtudes. La Mare de Déu de las Virtudes va ser elegida pels catòlics de Villena com advocada contra la pesta i patrona de la Vila, segons diu la gent més major. El que visite actualment és un santuari on sobresurt una portada d'accés d'estil renaixentista amb guarniments barrocs, mitjançant la qual s'accedeix al claustre, que té en la seua senzillesa un dels seus atractius. Em meravellen els seus arcs de mig punt rebaixats que es recolzen sobre pilars de rajola. Des del claustre, una escala bifurcada condueix a les cel·les i la resta de dependències del monestir. Paga la pena apropar-se també a l'església des del mateix claustre, amb les seues voltes de creueria gòtica, ja que més enllà de les reformes al llarg del temps, l'edifici original es remunta a finals del segle XVI. Posteriorment, el barroc està present en el cambril, realitzat en el segle XVII i decorat amb estucs i pintures del XVIII.

I després del santuari, el viatger pot optar per fer un bon dinar al restaurant localitzat als peus de les escales. Allí van a ben menjar tots els ciclistes de carretera de la zona. Un punt d'encontre perfecte per recordar tot el viscut i fer camí de tornada a Villena, on el sostenible tren em porta de nou a casa de manera assossegada i plàcida.

Informació de Tourist Info de Villena:

Tel. 966150236. email. villena@touristinfo.net

Dormir:

Casa rural **Miramontes**.

Partida Fuentecilla, 120. 03400 Villena. Alacant. www.miramontesrural.com. Tel. 676 36 74 46 / 965 80 12 29

Menjar:

Restaurant El Nido. Avenida Santuario, 1. Villena. Tel. 965 813 578

Com accedir amb transport públic, a peu i/o amb bicicleta:

Es disposa d'un servici de trens regional que porta des de València o Alacant (RENFE, tel. 902240202), fins a Villena. Des d'allí resten uns 3 km fins a Miramontes per la Via Verda de Las Virtudes, i uns 7 fins al santuari. Tot un plaer de passeig a peu o amb bicicleta.

Paco Tortosa

paco@paletaocres.com